

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY (WZW) typu A

INFORMACJE PODSTAWOWE

Przyczyna i drogi zakażenia: WZW typu A jest chorobą zakaźną wątroby, wywołaną przez wirusa zapalenia wątroby typu A (HAV). Wirus HAV głównie przenosi się z jednej osoby na drugą poprzez pokarm i napoje lub w trakcie pływania w wodzie zanieczyszczonej ściekami.

Objawy: Objawy WZW typu A pojawiają się po ok. 4 tygodniach po kontakcie z wirusem. Należą do nich: nudności (mdłości), gorączka oraz bóle lub poboiewania brzucha, mięśni i stawów. Po kilku dniach oczy (tj. twardówki) oraz skóra mogą ulec zażółceniu (żółtaczka) oraz może pojawić się świąd skóry. Nasilenie i rodzaj objawów mogą być różne, a u małych dzieci żółtaczka może się w ogóle nie pojawić.

Leczenie: Nie ma leczenia przyczynowego, w cięższych przypadkach stosuje się leczenie objawowe. Czasem może być konieczność leczenia szpitalnego.

Rokowanie: Objawy ostre ustępują po kilku dniach. U większości chorych dochodzi do zupełnego wyleczenia, ale choroba jest zwykle dość ciężka i trwa około miesiąca. W niepowikłanym WZW typu A pełny powrót do normalnej aktywności życiowej i pracy następuje w czasie do 6 miesięcy. Wirus HAV nie wywołuje przewlekłego zapalenia wątroby, a powikłania WZW typu A zdarzają się bardzo rzadko.

Szczepienie p/WZW A są szczególnie zalecane dla:

- dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym oraz młodzieży, które nie chorowały na WZW typu A,
- osób wyjeżdżających do krajów o wysokiej i pośredniej endemiczności zachorowań na WZW typu A,
- osób zatrudnionych przy produkcji i dystrybucji żywności, usuwaniu odpadów komunalnych i płynnych nieczystości oraz przy konserwacji urządzeń służących temu celowi.

Preparaty i schemat dawkowania:

Podanie domięśniowe, w wyjątkowych przypadkach podskórne.
 Żaden ze składników szczepionki nie jest zakaźny.

Nazwa handlowa	Wskazania wiekowe	Schemat szczepienia podstawowego	Dawki dodatkowe - przypominające
Havrix 720 Junior	od ukończenia 1. roku życia do 18 roku życia włącznie	1 dawka jako szczepienie pierwotne	W celu uzyskania długotrwałego działania ochronnego <u>zaleca się podanie dawki uzupełniającej</u> pomiędzy 6. miesiącem a 5. rokiem od szczepienia pierwotnego, najlepiej między 6. a 12. miesiącem od szczepienia pierwotnego.
Havrix Adult	od 19. roku życia		
Avaxim 160 U	od 16. roku życia	2 dawki w odstępie 6-12 miesięcy, maksymalnie po 36 miesiącach (3 lata) od podania 1. dawki	

Preparaty skojarzone:

Twinrix Adult – dla osób nieszczepionych uprzednio p/WZW typu A oraz p/WZW typu B możliwe jest jednoczesne szczepienie; od ukończenia 16 roku życia; szczepienie podstawowe: 3 dawki w schemacie 0-1-6 miesięcy, w wyjątkowych sytuacjach schemat przyspieszony: 3 dawki w schemacie 0-7-21 dni oraz 4. dawka 12 miesięcy po podaniu 1. dawki.

INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

Droga zakażenia HAV

Zakażenie następuje najczęściej na drodze pokarmowej, możliwe jest również zakażenie podczas kontaktu seksualnego oraz przez (bardzo rzadko) skażone igły u narkomanów.

Czynniki ryzyka zakażenia HAV

Bliski kontakt z chorym (zwłaszcza wspólne mieszkanie); kontakt domowy lub zawodowy z dziećmi uczęszczającymi do żłobka lub przedszkola; podróż do kraju endemicznego występowania HAV (patrz niżej); spożywanie owoców morza, zwłaszcza skorupiaków i surowych ostryg; seksualne kontakty analne mężczyzn; usuwanie odpadów komunalnych i płynnych nieczystości oraz konserwacja służących do tego urządzeń.

Szczegółowe wskazania do szczepienia p/WZW typu A

Osoby z grupy zwiększonego ryzyka to podróżujący do Afryki i Azji, krajów Basenu Morza Śródziemnego, Bliskiego Wschodu oraz Ameryki Południowej i Środkowej, jak również pracownicy ochrony zdrowia, zakładów oczyszczania miasta, osoby związane z produkcją i dystrybucją żywności, homoseksualiści, chorzy na hemofilię, osoby z przewlekłymi chorobami wątroby.

Skuteczność szczepień p/WZW typu A

Skuteczność szczepienia pierwotnego, oceniona jako występowanie przeciwciał anty-HAV, po upływie miesiąca wynosiła >99%. Trwałość ochrony jest przedmiotem badań, ale ocenia się ją na ponad 15-20 lat i po szczepieniu złożonym z dwóch dawek nie przewiduje się obecnie podawania dawek przypominających.

Przeciwwskazania do szczepienia p/WZW typu A

Nadwrażliwość na składniki szczepionki i ciężkie reakcje alergiczne na poprzednie dawki.

Objawy niepożądane po szczepieniu p/WZW typu A

Objawy miejscowe: bolesność w miejscu wstrzyknięcia, niewielkie zaczerwienienie lub obrzęk.

Objawy ogólne: o niewielkim nasileniu – gorączka, bóle głowy i objawy ze strony układu pokarmowego (częstotliwość 1-12%).

INFORMACJE DODATKOWE

Czy przed szczepieniem należy/warto oznaczyć przeciwciała anty-HAV?

Przed szczepieniem przeciw WZW-A nie wymaga się oznaczenia przeciwciał anty-HAV. Jednakże ich obecność oznacza, że dana osoba jest odporna i prawdopodobnie nie wymaga szczepienia. Z kolei podanie szczepionki osobie posiadającej przeciwciała nie powoduje żadnych ujemnych konsekwencji zdrowotnych.

W przypadku jakiego opóźnienia między dawkami należy rozpocząć od nowa cykl szczepienia p/WZW typu A?

W przypadku opóźnienia między dawkami, niezależnie od wielkości tego opóźnienia, podaje się tylko tę brakującą (drugą) dawkę, nie rozpoczyna się cyklu szczepienia od początku.

Opracował: lek. Michał Jędrzejek

Opracowano na podstawie:

- Gajewski P. (red.) (2017). Interna Szczeklika 2017. Kraków: Medycyna Praktyczna
- Wysocki J., Czajka H. (2018). Szczepienia w pytaniach i odpowiedziach. Kraków: Wydawnictwo Help-Med

Informacje o szczepionkach dla pacjenta:

- <https://gdziepolek.blob.core.windows.net/product-documents/doc42763/havrix-720-junior-ulotka.pdf>
- <https://gdziepolek.blob.core.windows.net/product-documents/doc42661/havrix-adult-ulotka.pdf>